

27 Απριλίου 1941: Η ημέρα που τα Γερμανικά στρατεύματα εισέβαλαν στην Αθήνα

Από τον Φίλιππο Χρυσόπουλο, 27 Απρ. 2025

Γερμανοί στρατιώτες υψώνουν τη σβάστικα στην Ακρόπολη [Δημόσιος Τομέας]

Ήταν Κυριακή 27 Απριλίου 1941, όταν τα γερμανικά στρατεύματα μπήκαν στην Αθήνα. Οι κάτοικοι της πρωτεύουσας παρέμειναν πεισματικά κλειδωμένοι στα σπίτια τους.

Η ύψωση της ναζιστικής σημαίας με τη σβάστικα στην Ακρόπολη σηματοδότησε την έναρξη της γερμανικής κατοχής. Σύντομα, οι Γερμανοί σχημάτισαν μια κυβέρνηση-μαριονέτα με πρωθυπουργό τον Γεώργιο Τσολάκογλου, τον στρατηγό που υπέγραψε τη συνθηκολόγηση.

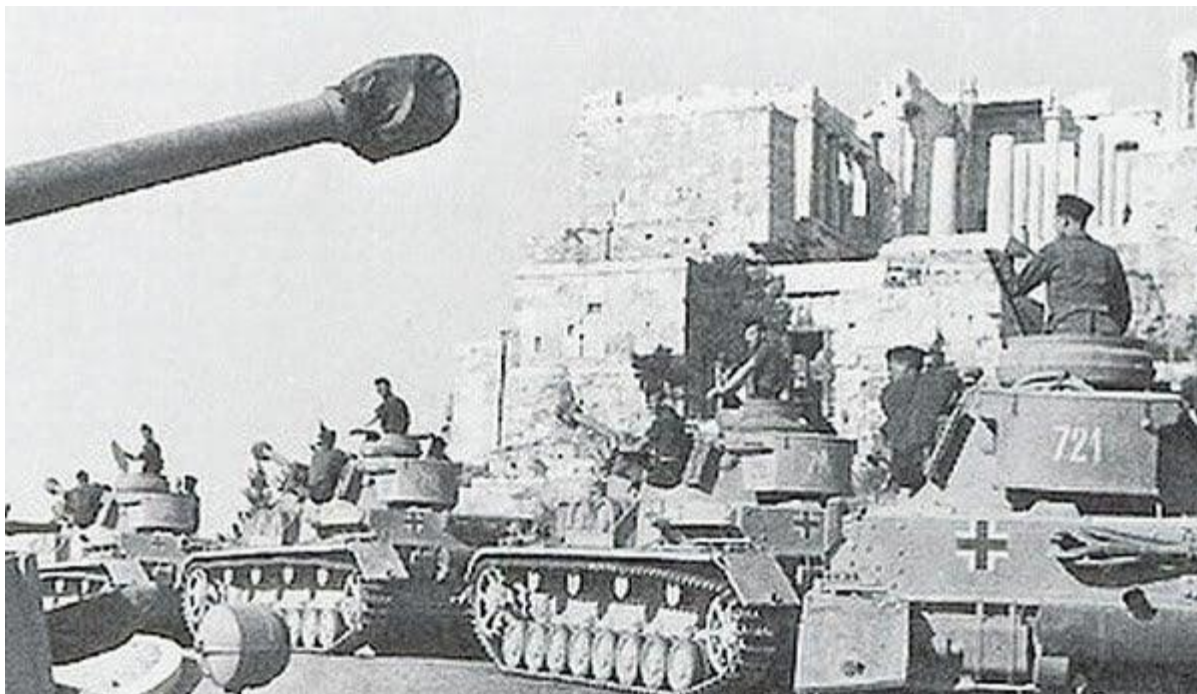
Καθώς οι μηχανοκίνητες μονάδες της Βέρμαχτ άρχισαν να κυλούν στους άδειους δρόμους, η φωνή του εκφωνητή του Ραδιοφωνικού Σταθμού Αθηνών Κωνσταντίνου Σταυρόπουλου αντήχησε μέσα στα σπίτια των Αθηναίων – και εξακολουθεί να αντηχεί τρομακτικά μέσα στις δεκαετίες.

«Προσοχή! Προσοχή!» Η φωνή του Σταυρόπουλου βροντούσε μέσα από τα σπίτια: «Η πρωτεύουσα πέφτει στα χέρια των κατακτητών. Στον Ιερό Βράχο της Ακρόπολης, η γαλανόλευκη δεν πετάει πια περήφανη. Αντίθετα, αντικαθίσταται από το λάβαρο της βίας. Ο φρουρός της σημαίας μας, που διατάχθηκε να την κατεβάσει για να υψώσει τη γερμανική σημαία, αυτοκτόνησε πηδώντας από τον γκρεμό στο σημείο όπου κυμάτιζε η γαλανόλευκη. Ζήτω η Ελλάδα!»

Το τελευταίο ελεύθερο ραδιοφωνικό μήνυμα...

Ο Εθνικός Ύμνος παίζεται για τελευταία φορά καθώς τα γερμανικά στρατεύματα εισέβαλαν στην Αθήνα

Στη συνέχεια, ο Ελληνικός Εθνικός Ύμνος έπαιξε για τελευταία φορά στο ραδιόφωνο, για να μην ακουστεί ξανά μέχρι τρεισήμισι χρόνια αργότερα, όταν απελευθερώθηκε η Αθήνα. Ακολούθησε η τελευταία ελεύθερη ανακοίνωση.

Γερμανικά τανκς κάτω από την Ακρόπολη. [Δημόσιος Τομέας]

“Προσοχή! Ο Ραδιοφωνικός Σταθμός Αθηνών δεν θα είναι πλέον ελληνικός μετά από λίγο”, ειπώθηκε, “καθώς θα είναι γερμανικός και θα μεταδίδει ψέματα! Έλληνες! Μην το ακούτε. Ο πόλεμός μας συνεχίζεται και θα συνεχιστεί μέχρι την τελική νίκη! Ζήτω το Έθνος της Ελλάδας!”

Την ανακοίνωση ακολούθησε μια σιωπή εξίσου ανατριχιαστική. Η σιγή ασυρμάτου έσπασε αρκετές ώρες αργότερα με την πρώτη ανακοίνωση των Ναζι κατακτητών, στα ελληνικά και γερμανικά ως εξής..

“Ο Δήμαρχος Αθηναίων, διατηρώντας όλες τις εξουσίες στην πόλη της Αθήνας υπό γερμανική κατοχή, ανακοινώνει ότι σήμερα, Κυριακή 27 Απριλίου, στις οκτώ το πρωί, τα γερμανικά στρατεύματα εισήλθαν στην πόλη της Αθήνας και την κατέλαβαν”.

“Υπό τα γερμανικά στρατεύματα, δόθηκαν σαφείς διαβεβαιώσεις ότι ο πληθυσμός της Αθήνας δεν έχει τίποτα να φοβηθεί”, καθησύχασε ο εκφωνητής τους πολίτες και “καλούμε όλους να συμπεριφέρονται με τάξη, αξιοπρέπεια και ευγένεια. Ο Δήμαρχος Αθηναίων δίνει εντολή από αυτή τη στιγμή να ξαναρχίσει ομαλά η κανονική ζωή της πόλης.”

Ακολούθησε μια λίστα οδηγιών, τις οποίες μπορείτε να δείτε παρακάτω. Αυτές περιελάμβαναν:

1. Τα καταστήματα που συνήθως κλείνουν τις Κυριακές, θα πρέπει να ανοίξουν αμέσως.
2. Αμέσως οι άνθρωποι μπορούν να αρχίσουν να κινούνται γύρω από την πόλη, μέχρι τις 11 μ.μ. Από τις 11 μ.μ. (ώρα Ελλάδας) έως τις 6 π.μ., απαγορεύεται η κυκλοφορία. Τα

αστυνομικά όργανα δύνανται, με δική τους ευθύνη, να εκδίδουν ειδική άδεια ελεύθερης κυκλοφορίας κατά τις απαγορευμένες ώρες, όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο.

3. Η Χωροφυλακή και η Δημοτική Αστυνομία θα κρατήσουν τα όπλα τους για να διατηρήσουν την τάξη.
4. Οι κάτοχοι οποιωνδήποτε στρατιωτικών τυφεκίων, κυνηγετικών τυφεκίων, πιστολιών ή άλλων περιστροφών θα πρέπει να τα παραδώσουν αμέσως στα τοπικά αστυνομικά τμήματα και να λάβουν σχετική απόδειξη παράδοσης.
5. Όπου υψώνεται ελληνική σημαία, πρέπει να υψώνεται και γερμανική σημαία.
6. Οι εφημερίδες μπορούν να εκδίδονται και να κυκλοφορούν σε τακτά χρονικά διαστήματα και εκδόσεις.
7. Όλοι είναι υποχρεωμένοι να δέχονται γερμανικά τραπεζογραμμάτια στην τιμή των 50 δραχμών ανά γερμανικό μάρκο.
8. Το πρωί της Δευτέρας, όλες οι δημόσιες, δημοτικές και άλλες υπηρεσίες και γραφεία θα πρέπει να ανοίξουν και οι εργαζόμενοι θα πρέπει να βρίσκονται στις θέσεις τους και όλοι οι άλλοι εργαζόμενοι στο χώρο εργασίας τους.
9. Το αρχηγείο της Γερμανικής Φρουράς των Ενόπλων Δυνάμεων Κατοχής στεγάζεται στο ξενοδοχείο «ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ» στην πλατεία Συντάγματος. Το αρχηγείο του γερμανικού στρατού βρίσκεται στο ξενοδοχείο "ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ".

Γερμανικά στρατεύματα στο Μνημείο Αγνώστου Στρατιώτη, στην Αθήνα [Δημόσιος Τομέας]

Ελληνίδα συγγραφέας αυτοκτονεί: “Καλύτερα να πεθάνεις πατριώτης”

Η Πηνελόπη Δέλτα, η διάσημη Ελληνίδα συγγραφέας, αποφάσισε να αυτοκτονήσει την ώρα που οι δυνάμεις της ναζιστικής Γερμανίας κατέλαβαν την Αθήνα.

Η Δέλτα ήταν γνωστή για τα παιδικά βιβλία που είχε γράψει σε όλη της τη ζωή. Πτυχές της δικής της παιδικής ηλικίας και οικογένειας χρησιμοποιήθηκαν ως αφετηρία για τις ιστορίες της, συμπεριλαμβανομένης της τριλογίας της “Ρωμιούλες”, που ολοκλήρωσε προς το τέλος της ζωής της.

Στις 27 Απριλίου, την ημέρα που οι γερμανικές δυνάμεις μπήκαν στην Αθήνα, η Δέλτα αυτοκτόνησε δηλητηριάζοντας τον εαυτό της και πεθαίνοντας λίγες μέρες αργότερα, στις 2 Μαΐου. Για τη Δέλτα, ήταν καλύτερο να πεθάνει πατριώτης στην αγαπημένη της Ελλάδα παρά να τη δει να καταστρέφεται από τους Ναζί. Πριν αυτοκτονήσει, η Δέλτα άφησε ένα τελευταίο σημείωμα στα παιδιά της.

Το σημείωμα της Δέλτα έγραφε: *“Αγαπητά μου παιδιά, δεν θέλω να έχω ιερέα ούτε επίσημη κηδεία μετά το θάνατό μου. Θάψτε με σε μια γωνιά του κήπου μας, αλλά μόνο όταν είστε σίγουροι ότι δεν αναπνέω πια. Σας φιλώ όλους, Με αγάπη Πηνελόπη Δέλτα.”*

Τα παιδιά της ακολούθησαν το αίτημά της και την έθαψαν στον κήπο της οικογένειας. Μια εξαίρεση που έκαναν στη διαθήκη της ήταν η πρόσκληση του Αρχιεπισκόπου Αθηνών να προΐστατε της ταφής της. Ο αρχιεπίσκοπος, Χρυσάνθος της Τραπεζούντας, δεν ήταν μόνο φίλος της, αλλά και μία από τις πρώτες εμπνεύσεις της.

Η Γερμανία επιβάλλει σκληρά μέτρα στους Αθηναίους

Όταν οι γερμανικές δυνάμεις εισήλθαν στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας, είχαν αυστηρές διαταγές να συμπεριφέρονται πολιτισμένα και ευγενικά και να συμπεριφέρονται στους Έλληνες σαν να είχαν «απελευθερωθεί από τη βρετανική κατοχή».

Μετά από λίγο όμως, άρχισαν να μισούνται καθώς επέβαλε όλο και πιο σκληρά μέτρα στον πληθυσμό. Επιβλήθηκε απαγόρευση κυκλοφορίας. Όλα τα παντζούρια έπρεπε να παραμείνουν κλειστά ακόμη και κατά τη διάρκεια της καταπιεστικής ζέστης των καλοκαιρινών νυχτών.

Η κριτική των Γερμανών στρατιωτών ήταν εντελώς παράνομη ανεξάρτητα από τις περιστάσεις, και ακόμη και μια ματιά θα μπορούσε να οδηγήσει κάποιον σε μελάδες. Οι ίδιοι οι Γερμανοί ήταν οι διαιτητές αυτού που αποτελούσε μια «κριτική ματιά».

Οι κατακτητές φοβόντουσαν να κοιμηθούν σε στρατόπεδα από φόβο βομβαρδισμού από τους Συμμάχους, έτσι οικειοποιήθηκαν ιδιωτικές κατοικίες για δική τους χρήση. Επίταξαν όλες τις δημόσιες και τις περισσότερες ιδιωτικές συγκοινωνίες, έτσι ώστε οι πολίτες να πρέπει να περπατούν ή να χρησιμοποιούν τα αυτοσχέδια δίτροχα καρότσια που χρησιμοποιήθηκαν ως «ταξί».

Τα νοσοκομεία άδειασαν από τους αρρώστους, συμπεριλαμβανομένων των θυμάτων πολέμου, για να διασφαλιστεί ότι θα ήταν διαθέσιμα, αν χρειαζόταν, για τους Γερμανούς στρατιώτες. Οι τραυματίες νικητές της αλβανικής εκστρατείας σηκώθηκαν από τα κρεβάτια τους για να στεγαστούν σε άδειες αποθήκες ή αναγκάστηκαν να περιπλανηθούν στους δρόμους με πιτζάμες. Τα φάρμακα προοριζόνταν για χρήση από τους κατακτητές.

Αυτό που ακολούθησε ήταν απείρως χειρότερο, καθώς στα τριάμισι χρόνια της γερμανικής κατοχής, περίπου 600.000 Έλληνες πέθαναν από την πείνα, διάφορες ασθένειες και σκληρές συνθήκες. Επιπλέον, 105.000 πέθαναν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης.

Πάνω από 56.000 Έλληνες εκτελέστηκαν από τους Γερμανούς, κυρίως σε αντίποινα για πράξεις της Ελληνικής Αντίστασης. Τελικά, πάνω από 20.000 Έλληνες μαχητές της Αντίστασης έχασαν τη ζωή τους πολεμώντας τις δυνάμεις κατοχής.